

Wrocław, 26 października 2018 r.

dr hab. Jakub Stankiewicz
Akademia Muzyczna we Wrocławiu

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ magistra Rafała TWORKA

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, pismo z dnia 03.09.2018 roku, zlecenie podjęte na podstawie *Ustawy z dnia 14.03.2003 roku, tekst jednolity, o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. z 2003 roku, nr 65, poz. 595 z późniejszymi zmianami) oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji i Sportu z dnia 15.01.2004 roku.

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 16 czerwca 2014 roku w sprawie:

- wszczęcia przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej – instrumentalistyka, na wniosek Pana **magistra Rafała Tworka**;
- wyznaczenia mej osoby recenzentem w dniu 02.07.2018 roku.

W świetle *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. z 2003 roku, nr 65, poz. 595, z późniejszymi zmianami) Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Gdańsku posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora, w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka.

Do nadesłanego pisma, podpisanego przez p. prof. dr hab. Elżbietę Rosińską - Dziekana Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Gdańsku, datowanego

3 września 2018 roku, informującego o wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pana magistra **Rafała Tworka**, została dołączona następująca dokumentacja:

- wyciąg z protokołu Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 16.06.2014 roku
- lista obecności członków Rady na posiedzeniu w dniu 16.06.2014 roku
- uchwała o wszczęciu przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych i wyznaczeniu promotora z dnia 16.06.2014 roku
- uchwały o wyznaczeniu recenzentów z dnia 02.07.2018
- protokoły Komisji Skrutacyjnej z w/w głosowań
- lista pracowników zaliczanych do minimum kadrowego w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka
- 1 egz. pracy doktorskiej wraz z dokumentacją,

Niniejszym stwierdzam, że w świetle *Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art. 14 ust. 2 pkt. 2*, Rada Wydziału Instrumentalnego podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mej osoby jako recenzenta pracy doktorskiej dla Pana mgr Rafała Tworka.

PODSTAWOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE DOKTORANTA

Pan magister Rafał Tworek urodził się 10 listopada 1979 roku w Bydgoszczy. Jest absolwentem Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, na Wydziale Instrumentalnym, w klasie fortepianu prof. Jerzego Sulikowskiego. Studiował również fortepian jazzowy na Akademii Muzycznej w Gdańsku, w klasie prof. Włodzimierza Nahornego. Studia ukończył z wyróżnieniem. Brał udział w kursach mistrzowskich u takich profesorów jak Lee Kum Sing, Ewa Pobłocka, Jerzy Sulikowski, Desire N'Kaoua czy Andrzej Jasiński. Aktualnie jest wykładowcą Akademii Muzycznej w Bydgoszczy. W zakresie muzyki współczesnej i elektroakustycznej współpracował z Markiem Chołoniewskim, natomiast na gruncie muzyki filmowej z kompozytorami takimi jak Jan A.P. Kaczmarek i Henryk Kuźniak.

Na polu muzyki jazzowej występował z Ewą Bem, Ewą Urygą, Karen Edwards, Januszem Szromem, Anną Serafińską, Olgą Bończyk, Kubą Badachem, Maciejem Sikałą, Marcinem Gawdzisem i ElJazz BigBandem. W ostatnim czasie p. mgr Rafał Tworek swoje zainteresowania muzyczne skierował w stronę fortepianu preparowanego i amplifikowanego. Autorskie kompozycje wykorzystujące tak zmodyfikowane brzmienie instrumentu znajdują się na płycie nagranej w trio jazzowym, którą doktorant wskazuje jako swoje dzieło bezpośrednio związane z bieżącym przewodem doktorskim.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Na pracę doktorską Pana magistra Rafała Tworka pod tytułem:

"Fortepian preparowany i amplifikowany we współczesnej muzyce jazzowej na przykładzie twórczości i wykonawstwa Esbjörna Svenssona, Leszka Możdżera i autora dysertacji"

składa się dzieło artystyczne zarejestrowane na płycie CD wraz z opisem.

OCENA DZIEŁA ZAREJESTROWANEGO NA PŁYCCIE CD

Płyta CD zawierająca nagrania kompozycji solowych i w trio jazzowym, ukazujące preparacje i amplifikacje fortepianu została nagrana 12 października i 4 grudnia 2017 roku roku w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy w składzie:

Rafał Tworek - *fortepian*

Marcin Grabowski - *kontrabas*

Mateusz Krawczyk - *perkusja*

Autorem realizacji nagrań, miks i masteringu jest Kamil Kęska.

Na płycie znalazło się siedem kompozycji:

- Exploris - *Leszek Możdżer*
- Pi - *Leszek Możdżer*
- Yaron - *Rafał Tworek*
- Reminiscence of a Soul - *Esbjörn Svensson*
- Eighty-eight Days in My Venis - *Esbjörn Svensson*
- Grań - *Rafał Tworek*
- Drzewo - *Rafał Tworek*

Utworem otwierającym album jest kompozycja Leszka Możdżera pod tytułem **Exploris**. Bardzo ciekawa i nastrojowa introdukcja, w której na nutę pedałową nakładane są modalne dźwięki preparowanego fortepianu, stanowi punkt wyjścia do rozwijającej się improwizacji. Doktorant ujawnia tu swój własny styl brzmieniowy, traktując oryginał Leszka Możdżera jako źródło inspiracji do poszukiwań twórczych. Końcowy efekt jest interesujący, preparowanie fortepianu podporządkowane jest tu koncepcji muzycznej, głównie w celu osiągnięcia zaplanowanych efektów sonorystycznych.

Drugi utwór na płycie to **Pi** Leszka Możdżera. Leszek Możdżer zawsze poszukiwał swej własnej tożsamości sonorystycznej i ten aspekt jego twórczości stał się zapewne punktem wyjścia do koncepcji brzmieniowej doktoranta. Chciałbym tu wyraźnie podkreślić, że Pan magister Rafał Tworek rozwija w nagraniu swoje własne pomysły sonorystyczne, traktując utwór oryginalny jako pretekst do własnych poszukiwań. Słucha się tego z przyjemnością. Doktorant pokazuje swoją muzykalność, umiejętnie łącząc elementy impresjonistyczne ze współczesną harmonią jazzową, ujawniając gdzieś tam nienaganną technikę pianistyczną, która jednak nie służy do epatowania słuchacza ilością dźwięków przypadających na jednostkę czasu, tylko podporządkowana jest ogólnej koncepcji muzycznej.

Utwór **Yaron**, własna kompozycja doktoranta, odzwierciedla w pewien sposób kierunek rozwoju jego sonorystycznych poszukiwań. Mają tu zastosowanie różne techniki preparowania fortepianu, które autor bardzo szczegółowo i ciekawie analizuje w swojej pracy doktorskiej. Od strony muzycznej utwór ma charakter modalny i z pewnością mógłby z powodzeniem zostać użyty w charakterze ścieżki dźwiękowej, do któregoś ze współczesnych filmów z ambicjami artystycznymi.

Reminiscence of a Soul - Esbjörna Svenssona rozpoczyna solowa introdukcja utrzymana w jazzowej tradycji, z bardzo subtelnymi preparacjami fortepianu, po której pojawia się sekcja rytmiczna, realizując temat utrzymany w stylistyce rytmicznej *straight eights*. Doktorant umiejętnie operuje przestrzenią muzyczną, improwizując w oparciu o szkielet harmoniczny oryginalnego utworu. W swojej pracy doktorskiej Pan magister Rafał Tworek omawia techniczne aspekty nagrania ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych efektów. Mimo użycia różnych narzędzi elektroakustycznych zmieniających pierwotne brzmienie fortepianu końcowy efekt jest spójny. Daje się odczuć szacunek do tradycji muzycznej, zwłaszcza w odniesieniu do historii rozwoju klasycznego jazzowego tria fortepianowego.

Eighty-eight Days in My Venis - to kolejny utwór Esbjörna Svenssona znajdujący się na omawianej płycie CD. Tragicznie zmarły przed dekadą szwedzki pianista, kompozytor i lider własnego tria, jest niewątpliwie postacią, która ciągle wywiera duży wpływ na artystyczny rozwój doktoranta. Interesującym zabiegiem aranżacyjnym jest prowadzenie linii basu w unisonie przez fortepian i kontrabas. Na uwagę zasługuje ciekawe wykorzystanie przez pianistę efektów podczas akompaniamentu partii solowej kontrabas. Nadaje to całości nieco „kosmiczny” charakter. Zwraca też uwagę ekspresyjne solo fortepianu. Całość ma bardzo ciekawą formę.

Dwa ostatnie utwory na płycie to **Grań** i **Drzewo**, autorskie kompozycje magistra Rafała Tworka. W **Grani** po krótkiej solowej introdukcji fortepianu pojawia się kontrabas a następnie perkusja. Tytuł **Grań** sugeruje pewnego rodzaju tatrzańskie inspiracje i tak też jest w istocie. Pobrzmiwiają lidyjskie echa, w luźny sposób przywodzące na myśl górskie fascynacje Mieczysława Karłowicza czy Karola Szymanowskiego. Linia melodyczna realizowana jest naprzemiennie w sposób tradycyjny i preparowany, co daje ciekawy efekt brzmieniowy. Solo kontrabasu *arco* skonfrontowane zostaje z interesującym akompaniamentem fortepianowym, wykorzystującym różne techniki brzmieniowe. Ten trwający ponad 15 minut utwór jest swego rodzaju suitą, składającą się z różnych części i chyba najpełniej oddaje koncepcję sonorystyczną autora.

Płytę wieńczy **Drzewo**. Ten interesujący, nieco *funkowy* temat stanowi pretekst do wycieczek sonorystycznych kompozytora. Sekcja rytmiczna brzmi spójnie i żwawo podąża za pomysłami lidera. Słychać elementy freejazzowej improwizacji w oparciu o ostinatową figurę harmoniczną-rytmiczną.

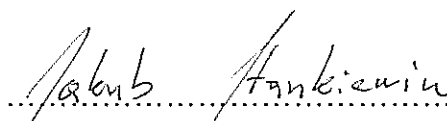
W całym nagraniu zwraca uwagę wysoka kultura brzmienia, co jest zasługą zarówno artystów biorących udział w sesji nagraniowej, jak i realizatora dźwięku - Kamila Kęski. Instrumenty brzmią naturalnie, fortepian akustyczny ma ciepłe brzmienie, a preparacje i amplifikacje pokazują, że w razie potrzeby może on się zmienić w zupełnie inny instrument. Całość podporządkowana jest jednak warstwie muzycznej, a efekty nie są stosowane wyłącznie dla nich samych, tylko są częścią większej struktury sonorystycznej. Płyty słucha się bardzo dobrze i zastanawiam się w jakim kierunku mogą pójść w przyszłości poszukiwania twórcze magistra Rafała Tworka?

KONKLUZJA

Na podstawie analizy materiałów dotyczących dorobku artystycznego i dydaktycznego p. magistra Rafała Tworka, przedstawionego tu dzieła oraz jego opisu, stwierdzam, że wszystkie składowe zasługują na wysoką ocenę. Doktorant jest bardzo dobrym instrumentalistą, umiejętnie łączącym różne gatunki muzyczne i konsekwentnie poszerzającym swoje zainteresowania stylistyczne. Przedstawiona płyta jest wartościową pozycją fonograficzną a opis dzieła kompetentny.

W związku z powyższym spełnione zostały wymogi określone w Ustawie z dnia 14 marca 2003 roku, art. 13 ust. 1.

Pracę doktorską magistra Rafała Tworka przyjmuję.

.....
dr hab. Jakub Stankiewicz